

عنوان مقاله:

مفهوم شناسی قرعه و تاثیر آن در فقه و حقوق

محل انتشار:

نخستین همایش ملی واژه پژوهی در علوم اسلامی (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

عبدالله بهمن پوری - استادیار فقه و مبانی حقوق دانشگاه یاسوج

یاسر مسعودمقدم - دانش آموختو کارشناسی ارشد حقوق خصوصی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات فارس

خلاصه مقاله:

قاعده قرعه، از قواعد فقهی بوده و راهی است برای بیرون آمدن مکلف از سرگردانی و تردید ناشی از جهل وی نسبت به موضوع. قرعه، در شبهه موضوعی کارآیی دارد نه شبهه حکمی؛ پس تمسک به قاعده قرعه در مواردی است که حالی از احوالات موضوع، مجهول و مشتبه باشد و هیچ گونه راهی برای روشن کردن آن در دست نباشد؛ یعنی حتی احتیاط هم در مورد آن ممکن نباشد و اگر هم ممکن باشد، عسر و حرج داشته باشد، مثل این که دانسته شود یکی از چند گوسفند، حرام گ وشت (مطوئنه) است، ولی معلوم نباشد کدام یک از آنها است؛ این که درباره مالکیت چیزی میان دونفر اختلاف باشد و هیچ یک دلیل و یا اماره ای که مالکیت وی را اثبات نماید در اختیار نداشته باشد. در چنین مواردی با قرعهف مسئله حل می شود. قرعه، به صورت های گوناگون انجام می گیرد، در گذشته بیشتر به صورت انداختن تیر، و در زمان ما با نوشتن نام ها بر کاغذ و درآوردن یکی از آنها انجام می شود. در قرآن کریم آمده که در ماجرای حضرت یونس (ع) از قرعه استفاده شد. همچنین در جریان تعیین سرپرست و کفیل برای حضرت مریم (س) نیز از قرعه استفاده شد، که به نام ذکرپای پیامبر (ع) درآمد. بعضی از عالمان، قرعه را مختص باب منازعات و اختلاف در حق می دانند. در پاسخ گفته شده که هر چند معمولاً چنین است، ولی این مسئله در ماهیت قرعه نیست؛ بنابراین، اگر اختلاف بر سر حقی هم نباشد، می توان از قرعه استفاده کرد، چنان که در قضیه سرپرستی حضرت مریم (س) کسی مدعی حقی نبود، بلکه همه در پی کسب افتخار بودند.

کلمات کلیدی:

قرعه، ماهیت قرعه، شبهه، علم اجمالی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/508469>

